

Tatranské leto

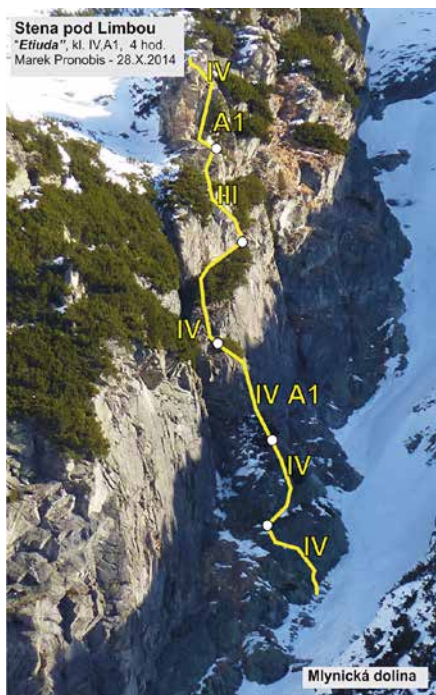
Horúce a suché leto, jedno z najsuchších v histórii meteorologických meraní. V porovnaní s minulým rokom niečo nevídané! Ako tatranskí lezci využili výborné podmienky leta a jesene 2015? Čo zaujímavé sa z lezeckého hľadiska udialo v našich krásnych veľhorách?

Nasledujúci článok sumarizuje to najdôležitejšie, čo sa počas letno-jeseňnej sezóny odohralo vo Vysokých Tatrách. Ako zvyčajne aj tento rok preletíme tatranskými stenami pekne po poriadku zo západu na východ cez južné doliny a následne zhrnieme, čo je nové na tatranskom severe a u poľských wspináčov taternických.

Furkotská a Mlynická dolina

Nestarnúci Marek Pronobis spolu s Eugeniom Krajcerom začiatkom októbra preliezli vo Furkotskej doline líniu pilierom západnej steny Malého Soliska, ktorú nazvali Ku Slonku (5). Vo vedľajšej Mlynickej doline sa doliezali resty z minulého roka. Na Prednom Solisku sa v júni dočkala prvého PP prelezu minuloročná novinka z dielne Rada Starucha, Peťa Hal'ka a Mira Medveca s názvom Kant. Jaro Šelleng istený Igorom Ondrejom po prvom PP preleze spresnil klasifikáciu

Stena pod Limbou
"Ettuda", kl. IV, A1, 4 hod.
Marek Pronobis - 28.X.2014

Mlynická dolina

Pochylého platňu, 8+
na Jastrabiu vežu lezie Martin Varga.

Foto: Miroslav Červenka

Lezecká ponuka ľavej veže sa vďaka dvojici Robin Gelle – Rado Staruch v júli rozšírila o ďalšiu novinku v podobe Carpe diem (7+/8-).

z pôvodne odhadovaných 9- na 8+. Prvý OS Kantu zaknihovali 1. júla poľskí wspináči Jacek Jurkowski a Jerzy Gurba, ktorí si v ten istý deň naservírovali aj lahôdkovú Auroru Borealis (9 RP) na protiľahlej Veži pod Skokom. Do Kantu prišli začiatkom novembra vymrznúť aj Miro Peťo s Romanom Juríčkom. Kľúčovú dĺžku sa im podarilo tiež prebojovať na OS, čím potvrdili klasu tohto skvostu na cca 8+. Spomínanej poľskej dvojici Jurkowski – Gurba sa v Mlynici evidentne zapáčilo, a tak koncom augusta onsajtili na Veži pod Skokom aj Princeznú AMY (8+/9-). Ešte pred nimi si dal s Princeznou rande Jaro Šelling s Romanom Novákom, ktorých táto cudná kráska pustila naprieč svojou tajomnou komnatou štýlom PP. Roman úradoval spolu so Šimonom Zentkom i na vedľajšej žiariacej krásavici Aurore Borealis (9 PP). Na JZ strane veže dobiehali resty z minulého roka Rado Staruch s Jarom Šellengom v ceste Crux (8), kde sa im v júni tohto roku podaril pravdepodobne prvý PP prelez. Stena pod Limbou je zásluhou Mareka Pronobisa od konca októbra bohatšia o novú líniu Etiuda (4, A1).

Mengusovská a Zlomisková dolina

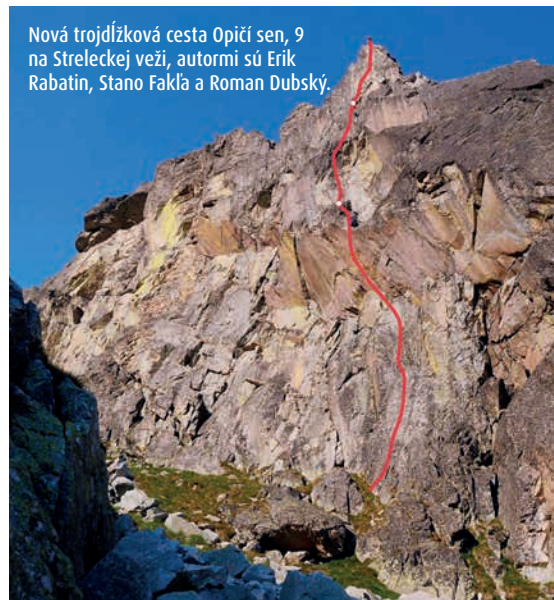
Z východnej strany masívu Patrie pribudli vďaka Filipovi Babiczovi a Wojciechovi Rojovi dve nové jednodĺžkové cesty na Ihle v Patrii: Etyczne dylematy (8) a Prow (7). Obe vedú na Ihlu zo severnej strany, pričom prvá z nich je odistená nitmi, druhá vyžaduje tradičné istenie pomocou čokov a friendov. Vyššie v Hrebeni Bášt preliezla skupina Manínčanov okolo Jara Zábojníka v letných podmienkach voľne Popradskú cestu na Galérii Satana (pôvodne 5 A0, voľne v zime M6-, v lete cca 5+). O deň neskôr sa do cesty nainštalovala aj Peťa Škrovánková s Jozefom Zigom a tu je ich komentár: „Z cesty sme boli

príjemne prekvapení. Ide v podstate o pevnú a zaujímavú líniu, ktorá pekne púšťala aj v letných podmienkach.“ Len pre zaujímavosť: Peťa mala celkom slušnú tatranskú sezónu, počas ktorej sa jej podarilo preliezť 44 letných túr náročnosti 3 až 7-.

Podobne ako po minulé roky aj teraz sa veľkej popularite tešila blízka Galéria Ostrvy. V jej ľavej časti pribudli dve nové cesty. Prvou z nich je Cesta Autonovy (6+) z produkcie Ondreja Bizuba a Matúša Šestiny. Pár metrov vpravo vznikla zásluhou poľskej dvojice Olaf Wojnar – Michał Basta pekná odistená línia s názvom Shangri La (8). Hneď začerstva sa v nej na OS rozliezli poľskí drtiči Jacek Jurkowski a Jerzy Gurba, aby následne rozohriati prefrčali cez Dies Irae (9 RP). Lezecká ponuka Ľavej veže sa vďaka dvojici Robin Gelle – Rado Staruch v júli rozšírila o ďalšiu novinku v podobe Carpe diem (7+/8-). Tá sa hneď po otvorení dočkala viacerých prelezov, napríklad aj od bratov Zentkocov, ktorí si ju vychutnali štýlom OS a v ten istý deň nekompromisne onsajtili aj Posledný sud (9). Oblúbené Kororo (9-) bolo i toto leto atakované viacerými lezcami, medzi inými aj Martinom Vargom s Milanom Kolibarom či Ondrom Zentkom s Jarom Šellengom. Mladá Nina Kovaříková sa postupne púšťa do náročnejších ciest aj v Tatrách. Tento rok sa rozliezla v nádhernej Via AliNina (6+ OS) a následne si zobrala na mušku Správny čas (8- PP). Pre úplnosť dodáme, že Nina preliezla prvé štyri dĺžky cesty podľa pôvodného topa z roku 2010, ktoré nezahŕňalo dodatočne dorobenú záverečnú piatu dĺžku.

V Zlomiskovej doline neunikla pozornosti Jana Svrčka a Zdenka Kabáta voľná línia na Zlomiskovej veži. Výsledkom je nová cesta Zlom väz (7 OS). Jano bol aktívny spolu s Milanom Stykom aj na neďalekej Veži v Dračom, kde uvoľnili

málo lezenú, nepreistenú cestu od autorov M. Bena – K. Živný (pôvodne 5+ A1, voľne 7- OS). Martin Murár a Zuzana Božiková vytýčili novú cestu Lietavice v južnej stene Vysokej. Martin k ceste dodáva: „Je to ľahké, ale pekne lezenie klasifikácie 3 až 4, väčšinou v kvalitnej skale. Plánujem to tam očistiť od voľných blokov, osadiť štandy a pridať niekoľko ‚navigačných‘ postupových borhákov. Píliarová línia cesty zároveň umožní aj prípadné bezpečné zlanenie po lezení ciest predovšetkým v južnej stene Dračieho štítu.“ Zdá sa teda, že po Velickom zube vzniká v Tatrách ďalšia z ľahších odistených ciest, v ktorej si prídu na svoje aj začínajúci milovníci tatranského lezenia a najmladšie kategórie tatranských lezcov. Jedným z nich je aj mladý len 11-ročný Jakub Mihalík, ktorého na hrebeni Ošarpancov do tajov tatranizmu zaúčal jeho otec. Keď sme už pri Vysokej spomenuli zlanovacie cesty – nové zlanovacie štandy pribudli zásluhou Tóna Suchého na Zlobivej. ▶

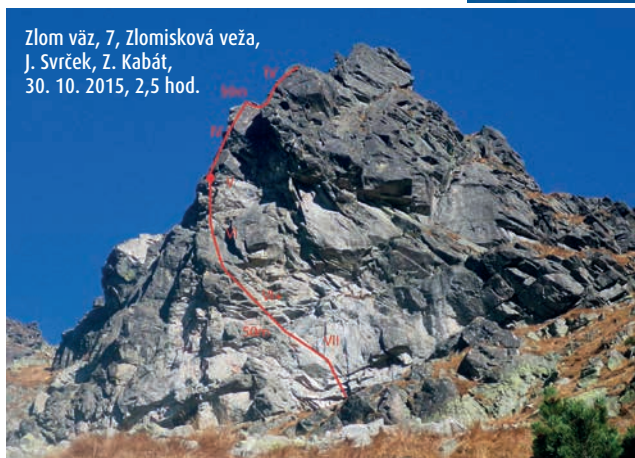

Nová trojdĺžková cesta Opičí sen, 9 na Streleckej veži, autormi sú Erik Rabatin, Stano Fakla a Roman Dubský.

Erik Rabatin a Stano Fakla v západnej stene Streleckej veže, Opičí sen, 9.

foto: Roman Dubský

Zlom väz, 7, Zlomisková veža,
J. Svrček, Z. Kabát,
30. 10. 2015, 2,5 hod.

Batizovská a Velická dolina

Z Batizovskej doliny neboli zvestované žiadne správy o nových cestách a zaujímavejších prelezoch, takže rovno preskočíme ďalej na východ do Velickej doliny, kde v oblasti Velických veží Ero Velič spolu s priateľmi dokončil Cestu priateľov (6). Línia vedie hranou nad žlabom Nevestinho závoja, na štandoch sú osadené nity, na niektorých miestach poŤesia aj postupové nity.

Studené doliny a Skalnatá dolina

V JZ stene Prostredného hrotu uzrela svetlo sveta nová línia Lavý pilier (6+), o ktorej viac píše jej autor Tomáš Cuták: „Ide o nádherné lezenie v pevnej, kompaktnej skale, ktorá ponúka rôzne možnosti zábavy od platní až po nádherného sokolíka.“ O čosi vyššie v platinách Malého hrotu zopakoval Kacper Tekieli istým sólom za 8 hodín povestnú Gilotínu (6+, A2). Úžasný kus skaly objavil Erik Rabatin so Stanom Faklom a Romanom Dubským v západnej stene Streleckej veže a nová trojdĺžková cesta Opičí sen (9 AF) na seba nenechala dlho čakať. Chalani si napriek náročnému voľnému lezeniu pri tvorbe cesty potrpeli na štýl a počas prvovýstupu liezli pociťivo zdola bez hákovania, zakladali z lezeckej pozície, pričom tenké skoby a háčiky využili len na osadenie postupových nitov, nie na postup nahor. V susednej Malej Studenej doline boli preistené staršie klasiky. Prvou z nich je cesta Vivat Gorbí na Malej Žltej stene, ktorú Rado Staruch, Roman Novák a Martin Varga preliezli novým nástupovým variantom a so súhlasom autorov vymenili, resp. citlivo doplnili istenia. Cesta si tak vo veľkej miere zachovala pôvodný divoký charakter a stále si vyžaduje postupové istenie vlastnými zakladacími pomôckami. Podobným štýlom bola preistená aj kľúčová dĺžka PP variantu (9+) na protilahlej Lomnickej veži. O PP variante píše viac Martin Varga: „Po diskusií s tatranami sme 14. augusta so Šimonom Zentkom preistili PP variant. Pridali sme nerezové nity do strechy – jeden sme vymenili a 4 pridali,

s dôrazom na divokosť cesty. Jeden nit sme pridali aj na štand pod strechou, kde osádzajú štandov asi neuvažovali nad dvojhodinovým pobytom ističa na stanovišti. Do ostatných dĺžok sme nity nepridávali, sú dobre odistiteľné klasicky. Na voľný prelez však času nezvýšilo, keďže nás spláchlá búrka.“ Na Žltej stene pridal Ero Velič zopár postupových nitov do populárnej Korosadowiczovej cesty. Okrem toho v línii Parákovej cesty pripravil štandy z nitov, takže tadiaľ sa teraz dá na trikrát bezpečne zlaníť pod stenu.

V Skalnatej doline pribudla novinka na Veži nad Kartárikom. Je ňou dvojdĺžková Cesta do Palerma (5) od dvojice Ondrej Bizub – Matúš Šestina. Na Kežmarskom štíte má minimálne dve nové opakovania krásna dlhá Cesta do hôr (8-). Najskôr v júli ju štýlom RP preľščali Rado Staruch a Martin Varga a po nich už viackrát spomínaná dvojica mocných poľských wspináčov Jacek Jurkowski a Jerzy Gurba, ktorí čistia na južnej strane Tatier jednu trdnú drogu za druhou.

Jano Svrček, Zlom väz, 7,
Zlomisková veža.

foto: Zdeněk Kabát

Dolina Zeleného plesa

Staršie cesty boli preistované aj nad Zeleným plesom v JV stene Jastrabej veže. Konkrétne išlo o Amazóniu vertikál (9), kde sa o kompletnú výmenu starých nitov za nové postarali Martin Heuger a Peter Ondrejovič. Ako bonus vznikla k ceste 5. dĺžka (za cca 7), ktorá vyúsťuje priamo na chodníku pod vrcholom Jastrabky. Nitmi preistená je aj vedľajšia Pochylého platňa (8+), ktorú sa štýlom flash podarilo vyliezť Marošovi Červienkovi a Martinovi Vargovi. V JZ stene viacero prelezov zaznamenali voľne lezene klasiky ako Pavúci lezú do neba (8-/8, OS napríklad Martin Varga – Maroš Červienka) či Chlapcom z Everestu 88 (8+, flash napríklad Robo Luby s Ondrom Húserkom). Na Ramene Čierneho štítu vznikla nová trojdĺžková Cesta horských zvodcov (7+) venovaná Inžovi – milovníkovi žien, života a hôr. Autorskou trojicou je R. Lienerth – A. Tománová – M. Kravec. Katka Húserková s Radkom Lienerthom otestovala svoju horskú

Lomnická veža, PP variant, 9+,
lezie Martin Varga.

vytrvalosť reťazovkou, o ktorej viac píše Radek: „Proběhli jsme Plška na Pyšný štít z Medenej kotliny, krásna 5. Po hřebeni jsme pokračovali pod Západní Lomnici. Vzhledem k horšícimu se počasí jsme nakonec místo Pšeničnikova či Hokejky lezli jen Stanislavského. Kávička na vršku, seběhnutí do Skalnaté doliny a do půlky Puškáš ve Velkém Kežmaráku. Pak už ka-de-tade na vrchol v kroupách a bouřce. Zpátky na Brnču přes Malý Kežmarák a Svišťovku.“

A keď už spomíname dlhé prechody a hrebeňovky – na sólový prechod hlavného hrebeňa Vysokých Tatier sa podujal Andrzej Marcisz, ktorému sa kompletný prechod s vonkajšou podporou (jedenie, príprava bivaku) podaril 2. – 6. júla.

Tatranský sever

Toľko stručne k južným dolinám. Lezecká aktivita bola zaznamenaná aj na divokom

tatranskom severe. V Javorovej doline sa vyšantil Mišo Sabovčík, keď najskôr s Lukášom Abtom počas dvoch dní podnikol v SV stene Malej Snehovej veže prvovýstup Okresný stavebný podnik (8-). Následne s Martinom Krasňanským a Andreou Chlebovou urobil kratší trojdĺžkový prvovýstup Veni vidi vici (8-) v severnej stene masívu Čiernych veží. Pred letnými horúčavami ušiel do Galérie Ganku Ján Smoleň s Tomášom Stejskalom, kde v polovici augusta počas troch dní vyprodukovali novú sedemdĺžkovú cestu Postupka (8+/9-). Krátke info o ceste od Smola: „Pod stenu sme prišli v utorok poobede, rozložili kemp v suťovisku na obrovskom balkáne a aby sme sa do večera nenudili, vyliezli sme ešte prvú dĺžku našej novej cesty. Druhý deň ráno sme do steny naliezli už aj s vecami na prípadný bivak a začali pomaly ukrajsť meter po metri cestu k vrcholu. Do večera sme vyliezli šesť dĺžok. Poslednú siestu dĺžku Tomáš liezol za šera a kým som k nemu doliezol ja, bola už tma. Na spanie sme našli iba malú, šikmú a dosť nepohodlnú policu päť metrov vpravo nad posledným štandom. Ráno nás čakalo nemilé prekvapenie v podobe úplne mokrej špáry, ktorou sme mali vymyslený dolez na vrchol Galérie. Vybrali sme nakoniec líniu vľavo cez krásnu mierne previsnutú stenu. Materiál a pestrosť lezenia v tejto poslednej dĺžke nás úplne uchvátila! Bola to taká čerešnička na torte a pre nás veľká odmena za našu snahu.“ Nelenilo sa ani na serióznom Mlynáriku. Začiatkom júla Piotr Sztaba a Michal Brožyna dokončili svoju staro-novú líniu Pasja (8). Cestu hneď za čerstva zopakovali Kubovia Kowowski a Ciechaňski. S vedľajším Kastrátorom (9-) sa štýlom OS poposovala dvojica Šimon Zentko a Robo Luby. Šimon v súvislosti s prelezom dodáva, že ▶

Vivat Gorbi, 8,
Malá Žltá stena.

Veža nad Kartárikom
Matuš Sestina-Ondrej Bizub
23. august 2015
Cesta do Palerma UIAA 5

"CESTA HORSKÝCH ZVODCOV" venované Inžovi, milovníku žen, života a hor

Rameno Čierneho štítu L3 35 m 6+
Dolina Zeleného plesa

R. Lienert
A. Tomanová
M. Kravec

25.6.2015

zajišteno nýty M10
plakety PETZL
na dojištění L1 a L3
ROCKEMPIRE Axel
vel. 1,2 a 3
(BD 0,5, 0,75 a 1)

v L2 pozor u 4 nýtu
i přes vyčištění láma-
vá skála

sestup sléním, se dvěma
lany 60 m možno ze
stanoviště 2 přímo
dolů

vysoké tatry

klúčová dĺžka sa mu zdala náročnejšia než iné tatranské dĺžky podobnej obťažnosti.

Lezecká voda sa mýtala aj v Doline Rybiego potoka. Cesta Pavúkov v 300-metrovej severnej stene Volej veže sa po dlhých rokoch dočkala kompletného voľného prelezu. Pôvodná klasifikácia tejto cesty z roku 1963 bola 6, A1. V roku 1997 ju čiastočne uvoľnil Andrzej Mucha a Dominik Malec (8-, 2x A0). Až o ďalších 18 rokov sa podarilo 11. júla preliezť celú cestu voľne dvojici Rafał Mikler – Jędrzej Myśliński (8+ RP). Väčšiemu záujmu než chladné tatranské cesty sa však v tejto doline, už tradične, tešil lepšie odistený Mních so svojou famóznou yosemitskou žulou. Michał Górzyński (istený Olou Taistra) preliezol Misterium nieprawości (10-), pričom v prelezový deň sa mu podarilo na prvom konci lana vyliezť všetky dĺžky na prvý pokus. Náročné cesty na Mníchu nie sú len mužskou záležitosťou, čo potvrdila Ola Taistra prvým ženským prelezom Metallicy (9). Podobný kúsok sa podaril aj zmiešanému žensko-mužskému tímu Karolina Oška – Grzesiek Gołowczyk. Klúčové dĺžky si potiahli obaja, v ľahších sa striedali. Podobný štýlom okrem Metallicy preliezli aj Sadus (9). Sadus bol tento rok v kurze, čo potvrdila ďalšia zmiešaná dvojica Gosia Grabska – Michał Kajca. Gosia fungovala v tíme ako vyrovnaný parťák a potiahla aj delikátnu klúčovú dĺžku, v ktorej len vytrvalosť a sila prstíkov nestačia... Pavučina ciest v SZ stene Mnícha je od leta hustejšia o ďalšie vlákno v podobe cesty Alabama (8-) od autorov Maciek Tertelis a Małgorzatą Kusztelak.

Toľko v stručnosti k tatranskému kapucínovi. Prejdeme ďalej na západ do Doliny Pięciu Stawów Polskich, kde v SV stene Zamarlej Turne pribudla vďaka Michałovi Brożynovi a Pawłowi Tarnawskiemu pätdĺžková novinka Prze Puklina (8). V susednej Gąsienicowej doline sa wspinalo predovšetkým na populárnom Kościelci. Koncom augusta sa v západnej stene o prvé opakovanie jednej z najťažších voľne lezených tatranských ciest Proszę się wspiąć (10-/10) postaral Wojtek Gąsienica-Roj a Jędrzej Baranowski. Wojtek dokonca predrtil klúčovú dĺžku už na tretí pokus (PP). Tá istá dvojica sa postarala o zopakovanie ďalšej brutalitky v podobe cesty Ora et Labora (9+). Vo východnej stene Kościelca operovali Jacek senior a Jacek junior Czechovci. Výsledkom ich snahy je nová cesta Czeska wędrówka (7 OS), Gloria in Excelsis Deo (6+ A3) a prvý voľný prelez Tektoniky (pôvodne A2+, voľne 8). Na Zadný Kościelec zavítala dvojica Kalisz-Częstochowa, ktorá sa do historických análov zapísala novou trojdĺžkovou cestou Odwet (7). Z trochu iného súdka je otvorenie skalkárskeho sektora s názvom Laboratorium. Nachádza sa v stene

nad Czarnym Stawem Gąsienicowym a do letných horúčav ponúka na schladenie zopár jednodĺžkových ciest náročnosti okolo 8 až 9. Keď sme už pri kratších cestách na poľskej strane Tatier, dve nové vznikli zásluhou Wojciecha Szulca a Jaceka Czechaja na Wierchu pod Fajki. Obe nové cesty Wczoraj na Fajkach (7) a Przyszły Tydzień na Fajkach (7-) sa nesú v tradičnom duchu, takže na istenie si zoberte vlastné zakladátka.

Tým sa končí stručná rekapitulácia toho najzaujímavejšieho, čo sa za uplynulé leto a jeseň udialo v rámci Vysokých Tatier. V súvislosti s tatranským lezením ešte pripomeňme, že už tretí rok prebieha projekt Čo robíme v Tatrách?, ktorý rozbehol Adam Śmiałkowski z Poľska (viac informácií na <http://www.tatry.przejscia.pl>). Novou iniciatívou vo svete tatranského lezenia je vznik podkomisie pre Tatry v rámci Komisie alpinizmu SHS JAMES. Svoje aktivity zameria v prvom rade na vytvorenie pravidiel, alebo skôr odporúčení, pre tvorbu nových ciest, a tiež pre výmenu a dopĺňanie istení v existujúcich cestách. Pri tvorbe týchto pravidiel sa bude prihliadať na historické tradície v Tatrách ako aj na bezpečnosť a požiadavky lezcov. Podkomisia Tatry sa tiež pokúsi vytvoriť štandard pre hodnotenie úrovne istenia v ceste a zaviesť ho do používania. Pôjde o niečo podobné, čo sa aktuálne používa v alpských oblastiach, aby lezci podľa hodnotenia vedeli, či im do cesty stačí zobrať iba expresky alebo či sú potrebné skoby so zakladákami a do akej miery sú možnosti istenia problematické. V podkomisii Tatry sú aktívni tatranskí lezci rôzneho zamerania (Rado Staruch, Miro Peťo, Palo Jackovič, Maťo Varga, Peter Kóteleš a Ivan Žila) a svoje aktivity budú konzultovať s komisiou alpinizmu.

Na záver ešte poďakovanie tým, ktorí poskytli informácie pre tento článok. Sú to: Zuzana Božiková, Maroš Červienka, Martin Heuger, Ondro Húserka, Radim Kovařík, Radek Lienerth, Robert Luby, Martin Murár, Marek Pronobis, Michal Sabovčík, Petra Škrovánková, Ján Smoleň, Rado Staruch, Tóno Suchý, Ján Svrček, Adam Śmiałkowski, Martin Varga, Ervín Velič a Šimon Zentko.

Horám zdar a Tatrám obzvlášť! ■

